Магистрале наше младости

УЗ ПРВИ АПРИЛ - ДАН ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ БРИГАДА

Једном бригадир - вазда бригадир

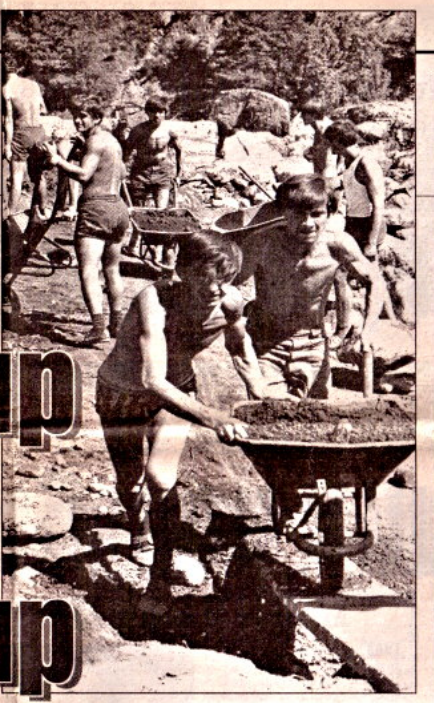

ПРВА ЦРНОГОРСКА омладинска радна бригада на Омладинској прузи од Брчког до Бановића. Како грађен пут од Берана преко Петњице, Врбице, Калице и Калача до Рожаја? Сјећања тада једног од најмлађих бригадира Колашинске бригаде, а данас пензионера Ананије Симоновића

Јуче је у многим мјестима у Црној Гори обиљежен Први април - Дан омладинских радних бригада. Додуше, великих званичних прослава је све мање, али у домовима и срцима старих бригадира и акцијаша он никад неће бити заборављен. Њима су још свјеже успомене на оно доба полета, заједничке пјесме и омладинског "орук", на вријеме неописивог ентузијазма, видања рана и изградње некадашње Југославије.

Један од њих је био и **Ананије Симоновић**, тада један од најмлађих бригадира чувене Колашинске бригаде, а данас пензионер у Подгорици. Ударник са многих југословенских радних акција се радо сјећа готово сваког детаља из оног доба, грађења магистрала наше младости. Посебно, изградње омладинске пруге Брчко - Бановићи, у чему је учествовала и Прва црногорска омладинска радна бригада. Интересатно је свакако његово сјећање на вријеме невиђеног ентузијазма црногорске младости на путу од Берана преко Петњице, Врбице, Калице и Калача до Рожаја...

Било је то у прољеће 1946, сјећа се он. Влада Црне Горе и Покрајински одбор УАОЈ-а одлучили су да се гради аутомобилски пут од Берана до Рожаја, како би се што више скратила веза од Црне Горе до Србије. У августу те исте године формиране су четири бригаде: Андријевачка, Беранска, Бјелопољска и Колашинска, са око хиљаду бригадира - махом школске и сеоске омладине. Било је међу нама, каже Симоновић и бораца НОР-а који су се тек вратили са ратишта, па и ратних војних инвалида који нијесу хтјели да изостану када је изградња земље у питању. Никад неће заборавити ријечи Јелене Милошевић из Штитарице, која је била рањена два пута: - Не могу да причам, треба обнављати земљу, а ја да сједим код куће. Било је међу нама и веома младих бригадира, такорећи дјеце. Њих петорица из Смајлагића Поља имала су рецимо једва по 16 година.Симоновић се сјећа и многих других дјетаља - Андријевачка и Беранска бригада имале су логор у Калици испод Турјака, а Бјелопољска и Колашинска на самом Турјаку. О тим данима поноса и изградње земље редовно је, вели, извјештавала и "Побједа".

ЗАВРШЕНА СМОТРА СОРА "ТИТОГРАД 81"

Ја сам тада имао свега седамнаест и по година. Припадао сам великој групи најмлађих бригадира. У нашој Колашинској бригади било је пет чета са око 250 акцијаша. Из Роваца, Горње и Доње Мораче и других удаљених села у Колашин смо стизали пјешице. Било је то 29. јула. Били смо оскудно и обучени и обувени, али препуни љубави за земљу која је стењала под ратним раната и завјета домовини да ћемо је подићи из рушевина. За команданта бригаде одредили смо Мару Аћелић, првоборца из Колашина. До Берана смо, преко Матешева и Трешњевика путовали отвореним камионима. Били су то незаборавни дани: на улазу у Беране чекале су нас чланице АФЖ-а са пи-

АНАНИЈЕ СИМОНОВИЋ

тама, колачима, млијеком. Послије ручка смо у строју прошли кроз Беране и упутили се према Харему, Полицама и Дапсићима. У Калаче смо стигли око пола ноћи.

Ананије Симоновић се сјећа да су се испред сваке бараке ноћу смјењивали наоружани стражари јер су се у шумама још налазиле групе четника које су упадале у села. Омладинци су радили сваког дана од седам до 7 до 15 часова, истиче Симоновић, а од алата смо имали само лопате, крампове, по неколико дрвених колица и њускије. На градилишту дугом четири километра дизала се огромна прашина, али је нико није примјећивао. Свакодневно смо се такмичили ко ће више урадити. Најбољи је увече спуштао заставу са јарбола у средини логора, а ујутро је поново подизао. Била је то велика част. Послије ручка услиједили би аналфабетски течајеви, читалачке групе, састанци СКОЈ-а... Вече је било резервисано за логорску ватру, "козарачко" и друга кола и пјесму бригадирску, момачку и дјевојачку - Што је ово свако вече / те рожајска брда јече /обавезу ми смо дали/ другу Титу обећали...

У току августа, наставља Симоновић искупали смо више десетина хиљада кубика земље и камена на траси која је била дуга око 20 километара. Тако смо пут према Рожају оспособили за аутомобилски саобраћај и превоз грађе, дасака, што је био прави подвиг. Након завршетка акције, 31. августа, пјешке смо се вратили у Беране, а одатле до Колашина камионима. Из Колашина опет пјешке до својих кућа... Већ почетком септембра многи од нас су радну акцију замијенили школском клупом. Не вели народ случајно - једном бригадир вазда бригадир, каже Ананије Симоновић и истиче да су многи бригадири са пута Беране - Рожаје наредних година градили пругу Никшић - Титоград, Шамац - Сарајево, Добој -Бањалука, Жељезару Никшић и многе друге објекте широм отцаџбине Југославије. Од оног времена кад смо градили магистрале наше младости прошло је око 60 година, али, никад не треба заборавити како се градила своја земља, каже Ананије Симоновић на крају.

Ј.Стаматовић

Као један

О изградњи пута Беране - Рожаје, и других путева у Црној Гори, тих дана је "Побједа" често извјештавала. У новинским чланцима може се прочитати да су се у раду истицали - **Душан Драшковић, Вукo Ракочевић, Жељко Белановић, Боса Дрљевић, Раде Бошковић, Љубо Раденовић** и многи други. У Андријевачкој бригади истицали су се - **Вукић Ђукић, Бајо Вешовић, Мишо Чукић, Дафер Радончић, Сава Вуковић, Стефа Милошевић, Ката Зоговић, Секуле Нововић, Станица Нововић, Тадија Влаховић, Милисав Ивановић** и други. Ананије Симоновић каже да је тада похваљено 83 бригадира, а по два пута 15 бригадира. Што се Беранске бригаде тиче, по његовим ријечима истицао се и **Милија Зечевић** из Виницке, који је на прузи Брчко - Бановићи "зарадио" ударничку значку и са својих 30 другова одмах дошао у Калицу да гради пут. Тада смо сви били као један, сјећа се Ананије.

Први дан на радној акцији

Никад нећу заборавити то моје прво јутро на изградњи домовине, прича Ананије Симоновић. За доручак само парче хљеба и коцкица мармеладе, а онда алат у руке. По завршетку рада чекао нас је ручак и наш интендант **Бошко Симоновић**. Тек што смо ручали стигоше камиони из Рожаја натоварени даском. Возачи су нам само рекли - ако хоћете бараке за спавање, ево вам даске па их изградите... Нама наравно, није било тешко и убрзо је никло наше "омладинско насеље". Спавали смо по двојица. У нашој Доњоморачкој чети било је 13 дјевојака које су смјештене у посебни дио бараке. "Границу" између мушког и женског дијела су чињели брат и сестра.

ДАНИ ЕНТУЗИЈАЗМА: Са једне од радних акција у Црној Гори

У РОЖАЈАМА ОБИЉЕЖЕН ДАН ОМЛАДИНСКИХ РАДНИХ АКЦИЈА

Часно је било радити часно

Рожаје, 1. априла - Поводом 1. априла, Дана омладинских радних акција, у Рожајама је одржан акцијашки скуп којем су присуствовали бројни ударници добровољног рада из готово свих крајева Црне Горе.

Говорећи у име Удружења омладинских радних бригада које је било организатор скупа, **Драган Митов Ђуровић** је рекао да је ово дан који нас подсјећа на вријеме када је часно било часно радити. Као што љубав траје и повезује људе, тако и добровољне радне акције повезују акцијаше који су се давас окупили у Рожајама да се присјете времена од прије 60 година када је омладинским радом почела изградња пута Беране-Рожаје, казао је Ђуровић.

Један од ударника и учесника изградње тог пута Бераната **Рајко Радовић** је евоцирао успомене из тог периода и говорио о значају изградње првог пута који је Рожаје повезало са унутрашњошћу Црне Горе.

Делегација акцијаша је посјетила спомен обиљежје Врлетуп, које се налази на обали Таре између Колашина и Мојковца и положило вијенце.

Организацију скупа у Рожајама помогао је Хаџефија Даутовић, учесник бројних радних акција.

Ф.К.